

در ماه‌های گذشته اظهارنظرهای مختلفی از مقامات و نزدیکان دولت دوازدهم در رسانه‌ها منتشر شد که در آن ادعا شده بود دولت دوازدهم در بهار ۱۴۰۰، تنها یک امضا تا دستیابی به توافق هسته‌ای فاصله داشت ولی عده‌ای نگذاشتند تا به زعم این افراد، پایان دولت حسن روحانی با «موفقیت» تمام نشود. «فرهیختگان» درباره اینکه چرا این توافق که نیاز به یک امضا داشت، در دولت سیزدهم به وقوع نپیوست، با «مهدی مجاهد» که در دولت شهید رئیسی، معاون پیگیری‌های ویژه دفتر رئیس‌جمهور بود، گفت‌وگو کرده است. مجاهد با رد این اظهارات معتقد است که اتفاقاً دولت دوازدهم تلاش می‌کرد به هر قیمتی ششده در روزهای پایانی اش به توافق برسد تا بعدها بتواند ادعا کند که دولت را در شرایط توافق تحویل داده است نه تخاصم و تحریم! متن این گفت‌وگو را در ادامه از نظر می‌گذرانید.

■ ■ ■

ادعا شده است که تیم دولت پیشین در روزهای پایانی خود به توافقی با طرف آمریکایی دست یافته بود، اما امضای آن به درخواست آقای رئیسی به تأخیر افتاد. چرا آقای رئیسی چنین درخواستی داشتند؟

ایبن ادعا کاملاً غیرواقعی و دروغ محض است. اولاً، اگر چنین توافقی در آن برهه حساس وجود داشت، چه دلیلی داشت که خود دولت پیشین آن را امضا نکند؟ مگر آن‌ها در آن روزهای پایانی، برای هیچ یک از تصمیمات خود از آقای رئیسی با مقامات دیگر کشور مشورت یا اجازه می‌گرفتند؟ خیر. ثانیاً، شهید رئیسی با حرکتی کاملاً حکیمانه و به منظور جلوگیری از هرگونه دواگانی در تصمیم‌گیری و مدیریت امور کشور، به‌طور کامل از حضور در دولت و حتی دخالت در امور مرسوم و عادی پرهیز کرده و تأکید داشتند که تا روز تنفیذ، تنها یک فرمانده واحد اجرایی در کشور وجود دارد و آن هم آقای روحانی است و حتی ایشان از روزی که رأی آورد تا روزی که تنفیذ انجام شد (حدوداً ۴۵ روز) در نهاد ریاست‌جمهوری پا نگذاشت.

علاوه بر این، دولت پیشین (دوازدهم) تلاش می‌کرد در روزهای پایانی به هر قیمتی شده توافقی بکند تا بعدها بتواند ادعا کند که دولت را در شرایط توافق

خارجی تحویل داده است نه تخاصم و تحریم!

فارغ از این که شهید رئیسی، امیدی به اداره کشور با تکیه بر برجام نداشت و دلیل آن هم اثبات ناکارآمدی و عدم اثربخشی آن در رفع تحریم‌ها بود، اساساً نوع روش دولت دوازدهم در پرونده هسته‌ای به‌نحوی کشور را دچار چالش کرده بود که نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی اقدام به تصویب قانون راهبردی کردند که با تأییدات مکرر رهبر معظم انقلاب هم مواجه شد. علاوه بر این، امضای «توافقی شککنده» با تعهدات سنگین جدید در چهارچوب همان «برجام پاره‌شده»، نه تنها افتخار محسوب نمی‌شد، بلکه هزینه‌ای سنگین برای دولت جدید بود.

با شش‌ساختی که همگان از شخصیت و روحیات شهید آیت‌الله رئیسی دارند،

معاون پیگیری‌های ویژهٔ دفتر شهید رئیسی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» خبر می‌دهد

چرا شهریور ۱۴۰۱ توافق نشد؟

راهبردی، آشنایی کاملی با جزئیات این قانون و همچنین فرایند مذاکرات هم داشتست. مسئولیت مذاکرات نیز به آقای دکتر باقری‌کنی سپرده شد که همین امروز هم ایشان در مسئولیتی مشابه در دبیر‌خانه شعام مورد اعتماد نظام و دبیر شعام قرار گرفته است. این تیم با رویکردی «انقلابی و محور قرار دادن منافع ملی و واقع‌بینانه»، علاوه بر مدیریت حرفه‌ای پرونده هسته‌ای، دستاوردهای بزرگی مانند عضویت رسمی ایران در سازمان شانگهای و بریکس را نیز برای کشور به ارمغان آوردند.

با توجه به پیگیری‌های این تیم، چرا مذاکرات هسته‌ای به نتیجه نرسید؟ باید تأکید کنم که تیم مذاکره‌کننده ایران در دوره شهید رئیسی با رویکرد تأمین منافع ملی و عدم عدول از خطوط قرمز، مذاکرات را به جایی رساند که در شهریور ۱۴۰۱ به توافقی که طرف غربی به آن تن دهد، بسیار نزدیک شد. در همین رابطه، در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل در شهریور ۱۴۰۱، ملاقات مهمی در سطح رئیس‌جمهور بین آیت‌الله رئیسی و رئیس‌جمهور فرانسه انجام شد. در این جلسه، پس از دو ساعت مذاکره، امانوئل مکرون به صورت نمادین دست‌های خود را بالا برد و صراحتاً پذیرفت که نه تنها آمریکا، بلکه اروپایی‌ها نیز به تعهدات خود در برجام در قبال ایران عمل نکرده‌اند و قرار شد، مذاکرات برای نتیجه نهایی در سطح وزارت خارجه ادامه یابد. اما در همان زمان با بروز اغتشاشات خیابانی در ایران، طرف‌های غربی با طمع به براندازی نظام جمهوری اسلامی، میز مذاکره را ترک کردند. بنابراین، علت عدم موفقیت نهایی، خروج طرف غربی به دلیل طمع‌ورزی سیاسی و امید به تغییر نظام در ایران بود.

بنابراین این ادعاها در حالی‌است که مذاکرات نیمه‌تمام دولت پیشین اولاً به نتیجه نهایی نرسیده بود (که مرور مصاحبه‌های مسئولان وقت وزارت خارجه دولت دوازدهم که اکنون نیز در تیم مذاکرات حضور دارند، مؤید این مسئله است)، ثانیاً در محتوا حداقل‌های منافع جمهوری اسلامی ایران را نیز تأمین نمی‌کرد. متأسفانه، ادعاهای مقامات دولت دوازدهم «فراقتنی» برای عوض کردن زمین بازی و فرار از پاسخگویی در قبال عملکرد خودشان است.

دارند. نکته مهم‌تر آنکه در این میان ایران به فناوری‌های جدید موشکی نیز دست پیدا کرده‌است که هنوز از آن رونمایی نشده‌است. در کنار توان موشکی، ایران به فناوری بومی در تولید پهپادهای رزمی، شناسایی و انتحاری هم دست پیدا کرده‌است که برخی از آن‌ها شهرت جهانی پیدا کرده‌است. پهپادهای رزمی مثل شاهد ۱۳۶، شاهد ۱۲۹ توانایی حمل موشک‌هایی مثل سلید که برد ۱۷۰۰ کیلومتری دارد که برای عملیات برون مرزی استفاده می‌شود. علاوه بر آن توانمندی‌های ایران در حوزه پدافندی و سایبری نیز پیشرفت قابل توجهی پیدا کرده‌است.

جنگی برابر با اتکا به توان ملی

با همه این موارد، صهیونیست‌ها تصور کردند با فرض اجرای پروژه‌های مشابه و از کار انداختن سامانه‌های پدافندی و ترور فرماندهان ایران می‌توانند دست برتر را در این جنگ پیدا کنند؛ اما تنها ۲۴ ساعت طول کشید تا ایران توان خود را بازبایی کند و وارد نزارخ با رژیم‌سی ششود که از آخرین فناوری‌های دفاعی و پدافندی آمریکا استفاده می‌کند. صهیونیست‌ها یک سامانه پدافندی چند لایه دارند که کبید آهنین اولین سطح آن اپروتو آهنین آخرین لایه آن است. اسرائیل در حال حاضر از نظر داشتن جنگنده در وضعیت خوبی قرار دارد، بیش از ۵۸۱ هواپیمای نظامی فعال دارد که ۲۵۱ فروند آن جنگنده نظامی است. بااین حال از زمان شروع جنگ نظامی اسرائیل، ایران در شرایطی کاملاً برابر پاسخ حملات اسرائیل را داد. پاسخ‌های مشابه و وارد کردن خسارات راهبردی به اسرائیل بود که آن‌ها را وادار به عقب‌نشینی و درخواست آتش بس کرد.

ایران حالا یک قدرت منطقه‌ای است

بسیاری از کشورهایی که در دهه ۵۰ و ۶۰ نتوانسته بودند به لحاظ سیاسی انقلاب دینی مردم ایران را برای خود هضم کنند و تصور می‌کردند دشمن بالقوه‌ای برای آنان در ایران به وجود آمده، با گذر زمان و مسیر وقایع سیاسی دریافتند که کاری جز به رسمیت شناختن این قدرت جدید و در واقع پذیرده سیاسی نمی‌توانند انجام دهند. شهریور ۵۹، ایران در شرایطی با جنگ مواجه شد که از کمک و حمایت دیگر قدرت‌های جهان برخوردار نبود حالا اما مشروع تجاوز به ایران و هدف قراردادن تأسیسات ایران و در عین حال نقض قوانین بین‌المللی با مخالفت کشورهایی مثل چین و روسیه همراه شد. در واقع ایران توانست جایگاه خود را در ساختار بین‌الملل پیدا کند. با کشورها منافع مشترک پیدا کنند و در مواردی از حمایت‌های آن‌ها استفاده کند، به کارگیری این ظرفیت‌ها ایران را به عنوان یک قدرت منطقه‌ای تثبیت کرد که هزینه تجاوز نظامی به آن بسیار بالا خواهد بود.

«محال» بود که اگر امری منفعت مردم در آن بود، حتی یک ساعت آن را به تأخیر بیندازند تا به نام خودشان تمام شود.

رویکرد دولت شهید رئیسی در مدیریت پرونده هسته‌ای و انتخاب تیم مذاکره‌کننده چگونه بود؟

آیت‌الله رئیسی با نگاهی واقع‌بینانه و استفاده از ابزار دیپلماسی برای رسیدن به اهداف، پرونده مذاکرات را تحت نظارت مستقیم خود قرار داد. ایشان یک تیم «قابل اعتماد» و کاملاً «حرفه‌ای» را برای این مسئولیت خطیر منصوب کردند. در رأس این تیم، جناب آقای شهید امیرعبداللهیان به عنوان وزیر امور خارجه قرار گرفت که به عنوان دستیار رئیس مجلس در زمان تصویب قانون

توانمندی دفاعی ایران از اولین جنگ تا آخرین جنگ با نیروی نیابتی آمریکا، پیشرفت چشمگیری پیدا کرده‌است

از شهریور ۵۹ تا خرداد ۱۴۰۴

و ترابری، ۳۶۶ هواپیمای نظامی، ۴۰۰ هلی‌کوپتر و ۴۰۰ توپ ضدهوایی داشت. ارتش بعث عراق در آغاز جنگ ۳۱۰۰ تانک از جمله: تانک تی ۷۲ شوروی (۴۰۰ دستگاه)، تی ۶۲ (۱۱۰۰ دستگاه)، تی ۵۵ (۱۴۰۰ دستگاه)، تی ۵۴ (۱۰۰ دستگاه) داشت که همه این تانک‌ها ساخت شوروی بودند. همچنین ۲۳۰۰ نفر، ۱۵۰۰ توپخانه، ۳۶۶ جنگنده، ۴۰۰ فروند هلیکوپتر داشت که تأمین‌کننده بخش اصلی این نیازهای دفاعی، شوروی بود.

آمریکایی‌ها هم نزدیک به ۸۴۰ میلیون دلار اعتبار برای واردات مواد غذایی، در اختیار عراق قرار داده بودند. فرانسه در مجموع ۴/۷ میلیارد دلار کمک مالی در اختیار عراق قرار داد. این کمک‌های همه‌جانبه به عراق که برخی کشورهای غربی را هم در برمی گرفت برای ورود به نبردی همه جانبه با ایران کمک کرد.

شروع جنگی نابرابر

این توانمندی‌ها برای مقابله با کشوری تقویت می‌شد که کمتر از ۲ سال قبل یک رژیم راس‌نگون کرده‌است، به محض تأسیس یک نظام سیاسی جدید، با بحران‌های امنیتی متعددی مواجه شده‌است، گروهک‌های تروریستی و کمونیستی، هرکدام با تصور آنکه نظام تأسیس شده هنوز توان کافی ندارد، دست به ناام کردن شهرها و مناطق می‌زدند. گرایشات افراطی قومی، خواهان خودمختاری بودند، سازمان منافقین در تهران هم سازخودش را می‌زد و دست به کارشکنی ویرگراری تظاهرات می‌زد. ساختار نظامی مقتدر و شاکله‌مندی در کشور وجود نداشت، ارتش بعد از بحث و بررسی‌های بسیار از انحلال نجات پیدا کرده بود؛ اما به واسطه اعلام یا خروج فرماندهان رده‌بالای وابسته به شاه تا حد زیادی تضعیف شده بود و توان لازم برای مدیریت بحران‌های امنیتی در حد جنگ خارجی را نداشت. سپاه پاسداران که از نیروهای مردمی تشکیل شده بود نیز بیشتر توان و تمرکزش را بر حل بحران‌های امنیتی که ضدانقلابان داخلی ایجاد کرده بودند، گذاشت. ایران در آن روز‌ها تلاش می‌کرد تا به شرایط تعادل امنیتی و سیاسی برسد که درگیر جنگی تمام عیار شد. در این میان اگرچه توانمندی نظامی به اندازه ارتش عراق نداشت؛ اما با اتکا به طراحی‌های هوشمندانه عملیاتی و اتکا به نیروی انسانی برای مقابله آماده شد. ایران البته هنوز نیروی هوایی ارتش که خلبانان زبده‌ای داشت و جنگنده‌های آمریکایی را در اختیار داشت. بربنیای آمار ایران در آغاز جنگ، ۴۴۵ فروند هواپیمو ۵۰۰ فروند هلیکوپتر در اختیار داشت. ایران مجموعاً، هزار و ۷۰۰ تانک داشت که این اودات در مقایسه با ادوات نظامی عراق، تقریباً دو برابر بود و میزان آن تا پایان جنگ افزایشی بود در حالی که ایران در عین از دست دادن این ادوات، توانایی برای خرید مجدد آن به جهت تحریم و بودجه در اختیار نداشت. اما با اتکا به همین توانمندی‌های محدود نظامی، یک روز بعد از حمله صدام، ۲۰۰

